

LAIMAS SLIMĪBA JEB LAIMBORELIOZE

Slimību profilakses un
kontrolēšanas centrs

Laimas slimība jeb **laimborelioze** ir infekcija, kuru izraisa baktērija *Borrelia burgdorferi* s.l. Ar šo infekciju cilvēks var saslimt pēc inficētās ērces piesūkšanās, īpaši, ja ērce bijusi piesūkusies ilgāk par 12 stundām. Atšķirībā no ērcu encefalīta vīrusa, kas iekļūst asinīs uzreiz, borēlijas no ērces var iekļūt cilvēka organismā arī pēc vairākām stundām. Nepareiza piesūktas ērces noņemšana, īpaši saspiežot ērci, arī veicina inficēšanos ar Laimas slimību.

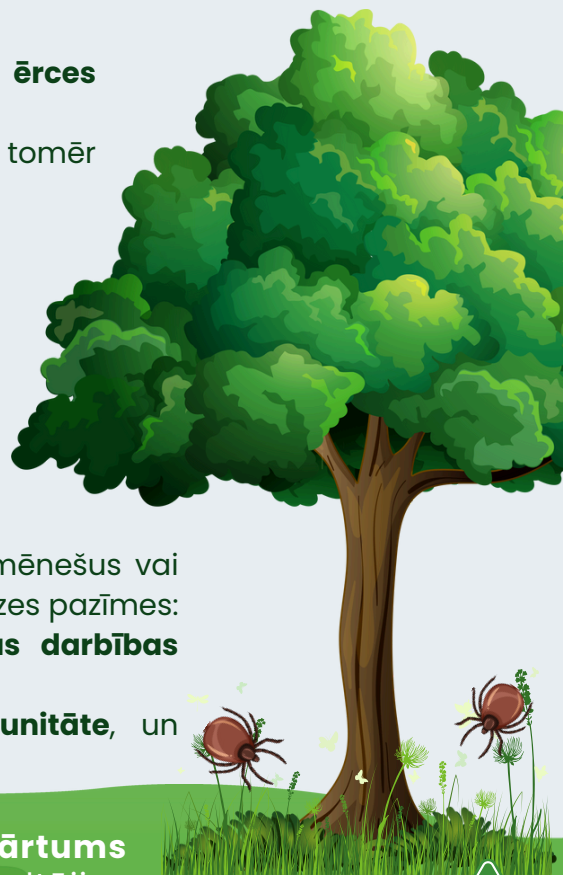
Kādi ir Laimas slimības simptomi?

Tipiskākā agrīnā slimības pazīme ir **apļveida apsārtums ērces piesūkšanās vietā**:

- tas parādās no 3 dienām līdz 1 mēnesim pēc ērces piesūkšanās, tomēr tas novērojams aptuveni 60% gadījumos;
- apsārtums izplatās 3-4 cm diametrā un pēc kāda laika izzūd.

Retāk parādās simptomi, kas liecina, ka skarta **nervu sistēma, locītavas** un, atsevišķos gadījumos, arī **sirds**:

- simptomi var parādīties pāris nedēļas vai mēnesi pēc ērces piesūkšanās;
- var izpausties kā nogurums, galvassāpes, nelaba dūša, svara zudums, neliela temperatūra vai sāpes roku un kāju locītavās, pakausī un mugurā.
- Ja slimība netiek laikus atklāta un ārstēta, vairākas nedēļas, mēnešus vai gadus pēc ērces piesūkšanās, var parādīties vēlīnas laimboreliozes pazīmes: **artrīts, nervu sistēmas bojājumi, sirds asinsvadu sistēmas darbības traucējumi**.
- Pēc pārslimotas Laimas slimības cilvēkam **neveidojas imunitāte**, un iespējama atkārtota inficēšanās.

Ja pēc ērces piesūkšanās parādīties **ādas apsārtums vai citi simptomi**, kuru iemesls ir neskaidrs, konsultējies ar ārstu!

Pagaidām vakcīna pret Laimas slimību vēl nav pieejama.

Ievēro piesardzības pasākumus, dodoties brīvā dabā:

Kā sevi pasargāt no saslimšanas?

Valkā gaišas drēbes, uz kurām ērces ir labi saskatāmas. Pielāgo apģērbu tā, lai ērce nevarētu zem tā pakļūt – bikšu galus liec zeķēs vai zābakos, velc blūzi vai kreklu ar cieši pieguļošu apkakli.

Lieto aizsardzības līdzekļus pret insektiem, t.sk. ērcēm – bet atceries, ka tas nebūs efektīvs, ja apģērbs nebūs pielāgots tā, lai ērce zem tā nevarētu pakļūt.

Pārnākot mājās, rūpīgi pārbaudi, vai uz drēbēm un ķermeņa nav ērces un nekavējoties nomaini apģērbu!

Īpaši rūpīgi sev un bērniem pārbaudi paduses, apvidu ap nabu, jostasvietu, paces bedrītes, matus, apvidu ap ausīm, cirkšņus – tur ērces piesūcas visbiežāk!

Atceries, ka ērces mājās var atnest mājdzīvnieki un tās vari ienest arī pats – ar puķēm, zariem, ogām un sēnēm!

Plašāku informāciju par infekcijas slimībām, vakcināciju un profilaksi meklē www.spkc.gov.lv, kā arī pie sava ģimenes ārsta.

ĒRČU ENCEFALĪTS

Slimību profilakses un kontroles centrs

Ērču encefalīts ir akūta infekcijas slimība, ko pārnēsā ar vīrusu inficētas ērces. Saslimstot ar ērču encefalītu, pacientiem nereti tiek traucēta centrālās nervu sistēmas darbība, un slimības rezultātā var rasties ilgtermiņa neiroloģiski veselības traucējumi. Īpaši smagos ērču encefalīta gadījumos ir iespējams arī letāls iznākums.

Ērču aktivitātes sezona sākas, kad sniegs nokūst un gaisa temperatūra pārsniedz +3–5 °C grādus. Ērču aktivitātes sezona Latvijā parasti ilgst no **aprīļa sākuma līdz oktobra beigām**, bet labvēlīgos meteoroloģiskajos apstākļos var būt garāka.

Ar ērču encefalītu var inficēties, lietojot uzturā nepasterizētus piena produktus (visbiežāk nepasterizētu kazas pienu), ja piens ir iegūts no inficēta dzīvnieka. Šādos gadījumos parasti novēro grupālus ērču encefalīta gadījumus.

- paaugstināta ķermeņa temperatūra
- nespēks, nogurums
- galvassāpes
- muskuļu sāpes
- slikta dūša
- vemšana
- apziņas traucējumi
- paralīzes
- līdzsvara traucējumi un reiboņi
- krampji
- koncentrēšanās spēju un atmiņas pasliktināšanās
- jušanas traucējumi

Vidēji septiņu dienu laikā pēc inficēšanās (**no 4 līdz 28 dienām**) parādās gripai līdzīgi simptomi.

Minētie simptomi ilgst **no 1 līdz 8 dienām**, vai arī ilgāk, ja pievienojas komplikācijas. Ja slimība ir vieglā formā, tad pēc šīs stadijas seko izveseļošanās.

Ja slimība norit smagā vai vidēji smagā formā, kad tiek ietekmēta nervu sistēma, tad slimniekam attīstās **meningīts** (smadzeņu apvalku iekaisums) un/vai **encefalīts** (galvas smadzeņu iekaisums), jau minētie simptomi pastiprinās un tiem pievienojas vēl citi.

Ērču encefalīta diagnozi apstiprina ar specifisko antivielu noteikšanas metodi un to ārstē izmantojot zāles slimības simptomu ārstēšanai. Ērču encefalītam nav specifisku ārstēšanas metožu (antibiotikas šajā gadījumā nepalīdz). **Ērču encefalītu pārslimojušie iegūst imunitāti visai dzīvei.**

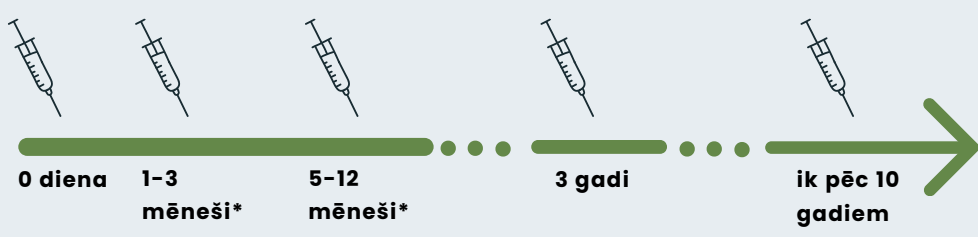

Vakcinācija ir efektīvākais veids, kā sevi pasargāt no saslimšanas ar ērču encefalītu!

Vakcinācija nodrošina aizsardzību tikai un vienīgi pret ērču encefalītu, bet nepasargā no citām ērču pārnestām slimībām (Laimas slimības, ērlihiozes u. c.).

Vakcinēties pret ērču encefalītu var visu gadu, tomēr būtu labāk ieplānot vakcināciju tā, lai iestātos ērču aktivitātes sezonai, vakcinācija jau **snieltu maksimālo aizsardzību**. **Vakcinācijas shēmas pilns pamatkurss ietver trīs vakcīnas devas.**

- 1 - 3 mēnešus pēc pirmās vakcīnas devas ievadīšanas tiek ievadīta otrā vakcīnas deva. Aizsardzība jeb imunitāte pēc divām devām ir pietiekama tikai vienai sezonai.
- Trešo devu ievada pēc 5 - 12 mēnešiem. Lai saglabātu imunitāti pēc 3 gadiem nepieciešams veikt balstvakcināciju. Pēc ceturtās ērču encefalīta vakcīnas devas saņemšanas, balstvakcināciju ir ieteicams veikt pēc 10 gadiem.

Valsts apmaksāta vakcinācija pret ērču encefalītu ir **pieejama bērniem no 1 līdz 18 gadu vecuma**, ja bērna deklarētā dzīvesvieta ir ērču encefalīta endēmiskajā teritorijā**, kā arī visiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem.

*Atkarībā no izmantotās vakcīnas

**Katrā gadu tiek aktualizēts ērču encefalīta endēmisko teritoriju saraksts, vadoties pēc tā, kurās Latvijas teritorijās novērota visaugstākā saslimstība ar ērču encefalītu. Teritoriju sarakstu meklē www.spkc.gov.lv sadaļā <https://www.spkc.gov.lv/lv/pret-ercu-encefalitu-berniem>. Vakcināciju plāno un veic ģimenes ārsts.

